

فصل چهارم - شیمی راهی به سوی آینده ای روش تر

انرژی فعال سازی، کاتالیزگرها

کدام موارد از مطالب زیر درست اند؟ تجربی ۹۶

(آ) هر کاتالیزگر می تواند، یک واکنش معین را سرعت ببخشد.

(ب) کاتالیزگرها، باید در برابر شرایط انجام واکنش های شیمیایی پایدار بمانند.

(پ) مبدل کاتالیستی خودروها، توری هایی از جنس فلزهای پلاتین، پالادیم و رو دیم هستند.

(ت) گاز N₂O خروجی اگزوز خودروها در مجاورت مبدل کاتالیستی، به سرعت به گاز NO₂ مبدل می شود.

(۱) آ، ب (۲) آ، ب، پ (۳) پ، ت (۴) ب، پ، ت

در صورتی که در شهری ۱۰۰۰ خودرو وجود داشته باشد و هر خودرو سالیانه به طور میانگین ۱۰۰۰ کیلومتر مسافت طی کند، استفاده از مبدل کاتالیستی به تقریب سبب کاهش چند درصدی جرم کل آلاینده ها شده و مقدار آلاینده ها پس از کاربرد مبدل کاتالیستی در یک سال، چند تن خواهد بود؟ (گزینه ها را از راست به چپ بخوانید). ریاضی ۹۶

NO	CxHy	CO		آلاینده
۱/۰۴	۱/۶۷	۶	در نبود مبدل	آلاینده مقدار آلاینده با یکای گرم بر کیلومتر
۰/۰۴	۰/۰۷	۰/۶	با کاربرد مبدل	

(۱) ۷۱۰۰، ۸۵ (۲) ۷۵۰۰، ۸۵ (۳) ۷۱۰۰، ۹۲ (۴) ۷۵۰۰، ۹۲

اگر در واکنش فرضی: $\text{Ea} \rightarrow 2\text{AB(g)} + \text{B}_2\text{(g)}$ ، ($\Delta H = -185 \text{ KJ}$) با بهره گیری از کاتالیزگر و بدون بهره گیری از آن، با یکای کیلوژول، به ترتیب برابر ۱۳۰ و ۳۸۰ باشد، چند مورد از مطالب زیر در مورد آن درست اند؟ تجربی ۹۵

• در نبود کاتالیزگر، Ea واکنش برگشت برابر KJ ۴۶۵ است.

• در مجاورت کاتالیزگر، Ea واکنش برگشت برابر KJ ۳۱۵ است.

• تفاوت سطح انرژی پیچیده فعال در دو حالت، برابر KJ ۲۵۰ است.

• تفاوت Ea واکنش برگشت در دو حالت برابر KJ ۲۵۰ است.

(۱) ۱ (۲) ۲ (۳) ۳ (۴) ۴

اگر در واکنش فرضی: $\text{Ea} \rightarrow 2\text{AB(g)} + \text{B}_2\text{(g)}$ ، ($\Delta H = +80 \text{ KJ}$) در مجاورت کاتالیزگر برابر KJ ۳۰ و تفاوت سطح پیچیده فعال در مجاورت کاتالیزگر و در نبود کاتالیزگر برابر KJ ۱۲۰ باشد، چند مورد از مطالب زیر درست اند؟

تجربی خارج کشور ۹۵

• در نبود کاتالیزگر، (رفت) Ea برابر KJ ۲۳۰ است.

• در نبود کاتالیزگر، (برگشت) Ea برابر KJ ۱۵۰ است.

• در مجاورت کاتالیزگر، تفاوت ΔH واکنش با (رفت) Ea برابر KJ ۷۰ است.

• واکنش گرماده و سطح انرژی واکنش دهنده ها در مقایسه با فراورده بالاتر است.

(۱) ۱ (۲) ۲ (۳) ۳ (۴) ۴

چند مورد از مطالب زیر همواره درست اند؟ تجربی ۹۴

- گونه واسطه سطح انرژی بالاتری نسبت به واکنش دهنده ها و فراورده ها دارد.

- در واکنش های گرمگیر، انرژی فعال سازی واکنش برگشت از واکنش رفت کم تر است.

- افزایش دما در واکنش های تعادلی، سبب افزایش سرعت آن ها و بزرگ تر شدن ثابت تعادل می شود.

- شیمیدان ها در جستجوی راهی برای افزایش سرعت همه واکنش های شیمیایی، استفاده از کاتالیزگرها را یافته‌اند.

(۱) ۱ (۲) ۲ (۳) ۳ (۴) ۴

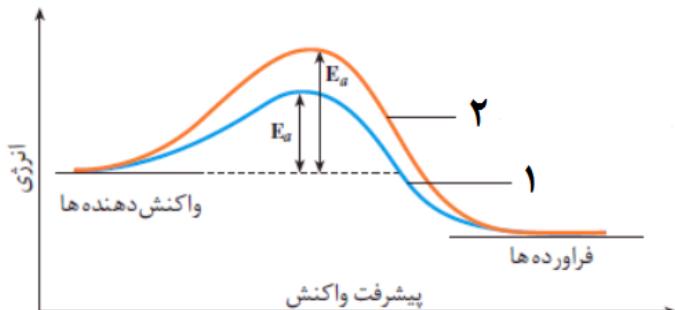
<p>۶</p> <p>با توجه به نمودارهای انرژی - پیشرفت واکنش زیر، کدام گزینه نادرست است؟</p> <p>تجربی ۹۳</p> <p>انرژی (kJ)</p> <p>پیشرفت واکنش</p> <p>(ب)</p> <p>(ت)</p> <p>۱) واکنش: $2OH(g) \rightarrow H_2O(g) + O(g)$ ، با آزاد شدن ۷۸ کیلو ژول گرما همراه است.</p> <p>۲) دو واکنش از نگاه آنتالپی با هم تفاوت دارند.</p> <p>۳) انرژی فعال سازی واکنش (آ) در جهت رفت، سه برابر انرژی فعال سازی واکنش (ب) در جهت برگشت است.</p> <p>۴) سرعت واکنش (آ)، بیشتر است و تشکیل هر مول اکسیژن با آزاد شدن ۱۹۶ کیلو ژول گرما همراه است.</p>
<p>۷</p> <p>کدام گزینه با توجه به نمودارهای تغییر انرژی نسبت به پیش رفت واکنش های زیر، که در مقیاس یکسان رسم شده اند، درست است؟</p> <p>انرژی</p> <p>آنرژی</p> <p>آنرژی</p> <p>(آ) پیشرفت واکنش (ب) پیشرفت واکنش (پ) پیشرفت واکنش</p> <p>۱) واکنش های (ب) و (پ) برابر و از ΔH واکنش (آ)، بزرگ تر است. تجربی خارج کشور ۹۲</p> <p>۲) واکنش (ب)، از نوع جانشینی دوگانه است و کوچک ترین ΔH را دارد.</p> <p>۳) هر سه واکنش گرماده بوده و افزایش دما تاثیر یکسانی بر آنها دارد.</p> <p>۴) واکنش $2NO(g) + Cl_2(g) \rightarrow 2NOCl(g)$ در صورت انجام گرماده است.</p>
<p>۸</p> <p>در واکنش فرضی: $A + 2BC \rightarrow 2B + AC$ ، برای تشکیل پیچیده فعال، مقدار 90 kJ گرما لازم است. اگر از تجزیه پیچیده فعال، 100 kJ گرما آزاد شود، انرژی پیوند $A-C$ ، برابر چند کیلو ژول بر مول است؟ (B) تجربی ۹۱</p> <p>۷۰ (۴)   ۶۵ (۳)   ۵۵ (۲)   ۳۰ (۱)</p>

	<p>کدام مطلب در باره‌ی واکنش: $2\text{H}_2\text{O}_2(\text{aq}) \rightarrow 2\text{H}_2\text{O}(\text{l}) + \text{O}_2(\text{g})$ درست است؟</p> <p>با توجه به نمودار پیشرفت واکنش – انرژی آن نادرست است؟</p> <ol style="list-style-type: none"> واکنش گرماده و با تولید گاز همراه است. با افرودن یون I^- (aq)، مقدار ΔH واکنش، تغییر می‌کند. یون I^- (aq)، با کاهش دادن E_a، سرعت واکنش را افزایش می‌دهد. سرعت این واکنش در جهت برگشت بیشتر است. ریاضی خارج کشور ۹۱ 	۹								
<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="text-align: center;">دما (°C)</th> <th style="text-align: center;">$K(\text{mol}^{-1}\cdot\text{L})$</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="text-align: center;">۲۵</td> <td style="text-align: center;">2×10^{-24}</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">۲۲۷</td> <td style="text-align: center;">$2/5 \times 10^{10}$</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">۴۳۶</td> <td style="text-align: center;">$2/5 \times 10^4$</td> </tr> </tbody> </table>	دما (°C)	$K(\text{mol}^{-1}\cdot\text{L})$	۲۵	2×10^{-24}	۲۲۷	$2/5 \times 10^{10}$	۴۳۶	$2/5 \times 10^4$	<p>با توجه به داده‌های جدول زیر که به واکنش تعادلی گازی: $2\text{SO}_2(\text{g}) + \text{O}_2(\text{g}) \rightleftharpoons 2\text{SO}_3(\text{g})$ مربوط است، کدام مطلب نادرست است؟</p> <p>است؟ تجربی خارج کشور ۹۰</p> <ol style="list-style-type: none"> ΔH واکنش منفی است. با افزایش دما، تعادل در جهت برگشت جایه جا می‌شود. واکنش گرماده است و افزایش دما سبب کاهش سرعت آن می‌شود. انرژی فعال سازی واکنش در جهت رفت کم تراز مقدار آن در جهت برگشت است. 	۱۰
دما (°C)	$K(\text{mol}^{-1}\cdot\text{L})$									
۲۵	2×10^{-24}									
۲۲۷	$2/5 \times 10^{10}$									
۴۳۶	$2/5 \times 10^4$									
	<p>با توجه به شکل رو به رو، کدام مطلب نادرست است؟</p> <p>(۱) سرعت واکنش، در مسیر (۱)، کمتر است.</p> <p>(۲) واکنش گرماده و با افزایش دمای محیط همراه است.</p> <p>(۳) مسیر (۲)، به استفاده از یک کاتالیزگر، مربوط است.</p> <p>(۴) کاتالیزگر، با کوتاه کردن مسیر واکنش، ΔH آن را کاهش می‌دهد.</p> <p>تجربی ۸۷</p>	۱۱								
	<p>با توجه به نمودارهای "انرژی – پیشرفت واکنش" "روبو" کدام مطلب درست است؟ تجربی ۹۰</p> <p>(۱) انرژی فعال سازی در واکنش (آ) بیشتر است.</p> <p>(۲) واکنش (ب) گرماده و ΔH آن کوچکتر است.</p> <p>(۳) واکنش (آ) گرمگیر است و سرعت آن در جهت رفت کمتر است.</p> <p>(۴) در واکنش (ب) انرژی های پیوند در جهت رفت بیشتر است.</p>	۱۲								

<p>با توجه به نمودارهای انرژی - پیشرفت واکنش روبرو کدام مطلب نادرست است؟ ریاضی ۸۹</p> <p>(۱) انرژی فعال سازی در واکنش (ب) کمتر است. (۲) ΔH° واکنش (ب) از ΔH° واکنش (آ) بزرگتر است. (۳) سرعت واکنش (ب) در جهت برگشت در مقایسه با واکنش (آ) در جهت برگشت بیشتر است. (۴) واکنش (آ) گرمگیر و مجموع انرژی های پیوندی فراورده ها در آن نسبت به واکنش دهنده ها کمتر است.</p>	۱۳
<p>با توجه به شکل روی رو، اگر تفاوت سطح انرژی پیچیده فعال با سطح انرژی فراورده ها برابر 316 KJ باشد، می توان دریافت که ΔH این واکنش برابر با ..... کیلوژول و ..... ریاضی ۸۶</p> <p>(۱) $+226$ ، واکنش با کاهش آنتروپی همراه است. (۲) $+226$ ، واکنش با افزایش سطح انرژی همراه است. (۳) -226 ، مجموع انرژی پیوندی واکنش دهنده ها از مجموع انرژی پیوندی فراورده، بیشتر است. (۴) -226 ، مجموع انرژی پیوندی واکنش دهنده ها از مجموع انرژی پیوندی فراورده، کمتر است.</p>	۱۴
<p>با توجه به نمودارهای انرژی - مسیر واکنش روبرو، کدام مطلب درست است؟ تجربی ۸۵</p> <p>(۱) پیوندهای اولیه در واکنش آ، آسان تر شکسته می شود. (۲) واکنش ب، گرمگارد است و با سرعت بیشتری انجام می شود. (۳) واکنش ب، گرمگیر است و سرعت آن در جهت برگشت کمتر می باشد. (۴) با استفاده از کاتالیزگر ΔH واکنش آ، کاهش بیشتری پیدا می کند.</p>	۱۵
<p>اگر در واکنش های نمادین برگشت پذیر زیر مقدار انرژی فعالسازی (در جهت رفت) در هر یک از آن ها برابر 80 kJ باشد، کدام مطلب درباره آن ها درست است؟ ریاضی ۸۵</p> <p>۱) $A \rightleftharpoons B + C : \Delta H = + 40\text{ KJ}$ ۲) $D \rightleftharpoons E + F : \Delta H = - 40\text{ KJ}$</p> <p>(۱) فرآورده های واکنش ۱ در مقایسه با واکنش ۲ پایدارترند. (۲) انرژی فعالسازی در جهت برگشت در واکنش ۲، دو برابر واکنش ۱ است. (۳) قله انرژی، در مقایسه با فرآورده ها، در واکنش ۲، پایداری بیشتری دارد. (۴) تفاوت انرژی فعالسازی دو واکنش در جهت برگشت، برابر 80 کیلوژول است.</p>	۱۶

تجربی ۸۴

با توجه به نمودار انرژی - پیشرفت واکنش روبرو، کدام عبارت در رابطه با آن نادرست است؟

۱۷

(۱) به واکنشی گرماده مربوط است.

(۲) سرعت واکنش در مسیر ۱ بیشتر است.

(۳) مقدار ΔH در هر دو مسیر یکسان است.

(۴) مسیر ۲ به استفاده از یک کاتالیزگر مربوط می‌شود.

در سیستم تعادلی: $A + B \rightleftharpoons C + D$, $\Delta H < 0$, کدام مقایسه در مورد انرژی فعال سازی واکنش مستقیم (E) و انرژی فعال سازی واکنش معکوس (E') درست است؟

$$E > E' \quad (۴)$$

$$E < E' \quad (۳)$$

$$E = \frac{1}{E'} \quad (۲)$$

$$E = E' \quad (۱)$$

۱۸

با توجه به واکنش های زیر (A ... B ... C ... D) ، قله انرژی را در نمودار انرژی - پیشرفت واکنش نشان می دهد.

انرژی واکنش ΔH AB + C → A + BC KJ.mol⁻¹ بر حسب چقدر است؟

$$+125 \quad (۴)$$

$$-125 \quad (۳)$$

$$+25 \quad (۲)$$

$$-25 \quad (۱)$$

۱۹

تغییر آنتالپی و انرژی فعال سازی یک واکنش به ترتیب -75 و -40 کیلو ژول است. اگر در حضور کاتالیزگر ، انرژی فعال سازی واکنش رفت به ۱۵ کیلو ژول کاهش یابد، انرژی فعال سازی واکنش برگشت چه قدر خواهد بود؟

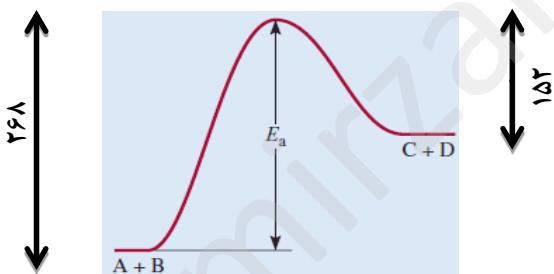
$$100 \text{ KJ} \quad (۴)$$

$$90 \text{ KJ} \quad (۳)$$

$$60 \text{ KJ} \quad (۲)$$

$$25 \text{ KJ} \quad (۱)$$

۲۰

۲۱

با توجه به نمودار کدام مطلب نادرست است؟

(۱) واکنش C + D → A + B گرماده است.

(۲) سرعت واکنش رفت از سرعت واکنش برگشت بیش تر است.

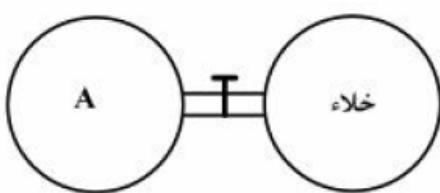
(۳) انرژی فعال سازی واکنش رفت ۲۶۸ KJ است.

(۴) واکنش ΔH A + B → C + D برابر با +116 KJ است.

پاسخ نامه

۱۷	۱۶	۱۵	۱۴	۱۳	۱۲	۱۱	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱
۴	۴	۲	۴	۳	۱	۴	۳	۴	۳	۴	۱	۲	۲	۲	۳	۱
													۲۱	۲۰	۱۹	۱۸
													۲	۳	۱	۳

تعادل های شیمیایی، عوامل موثر بر جابجایی تعادل						
در واکنش تعادلی: $\text{O}_2(\text{g}) + \text{S}(\text{s}) \rightarrow \text{SO}_2(\text{g})$, $\Delta H < 0$, کدام موارد سبب جابه جا شدن تعادل در جهت رفت می شود؟ پ) به کار بردن کاتالیزگر ث) وارد کردن اکسیژن اضافی به واگنش گاه ج) افزایش حجم واکنش گاه	۱	(۱) افزایش فشار (۲) آ, ب (۳) ب, پ, ت (۴) ب, پ, ث	۱, ۲	۱, ۲	۱, ۲	۱, ۲
با توجه به واکنش تعادلی: $\text{NiO}(\text{s}) + \text{CO}(\text{g}) \rightleftharpoons \text{Ni}(\text{s}) + \text{CO}_2(\text{g})$, $\Delta H = -90 \text{ kJ/mol}$, چند مورد از مطالب زیر، درست است؟ • رابطه ثابت تعادل آن، به صورت $K = \frac{[\text{CO}_2]}{[\text{CO}]}$ است. • با کاهش دما، تعادلی جدید با ثابت K بزرگ تری برقرار می شود. • با حذف مقداری از Ni(s) از سامانه واکنش، تعادل در جهت رفت جابه جا می شود. • با انتقال به ظرف کوچک تر (در دمای ثابت)، تعادل جدیدی با ثابت K کوچک تری برقرار می شود.	۲	(۱) ریاضی ۹۶ (۲) ۲ (۳) ۳ (۴) ۴	۱, ۲	۱, ۲	۱, ۲	
اگر به واکنش: $4\text{HCl}(\text{g}) + \text{O}_2(\text{g}) \rightleftharpoons 2\text{Cl}_2(\text{g}) + 2\text{H}_2\text{O}(\text{g})$, که در دمای معینی در یک ظرف یک لیتری سربسته به تعادل رسیده است، در همان دما مقدار ۰/۰۲ مول از هر یک از واکنش دهنده ها و فراورده ها را در همان ظرف یک لیتری اضافه کنیم، چند مورد از مطالب زیر، در باره آن درست خواهد بود؟ ریاضی خارج کشور ۹۶ • واکنش در جهت رفت پیشرفت می کند. • تعادلی جدید با ثابت K کوچکتری برقرار می شود. • تغییر مقدار O ₂ (g), برابر تغییر مقدار HCl(g) است. • بر مقدار کل فراورده ها، درست به اندازه ۰/۰۸ مول افزوده می شود.	۳	(۱) ۱ (۲) ۲ (۳) ۳ (۴) ۴	۱, ۲	۱, ۲	۱, ۲	۱, ۲
در واکنش به حالت تعادل: $\text{A}(\text{g}) + \text{X}(\text{g}) \rightleftharpoons \text{D}(\text{g})$, که در یک ظرف سربسته دو لیتری قرار دارد، مقدار هر یک از مواد برابر ۰/۰ مول است. اگر در همان دمای آزمایش، این مخلوط تعادلی به یک ظرف سربسته ۴ لیتری منتقل شود، مقدار X(g) در تعادل جدید به تقریب برابر چند مول خواهد بود؟ ریاضی خارج کشور ۹۶ • بر مقدار ۰/۱ • بر مقدار ۰/۵ • بر مقدار ۰/۶۵ • بر مقدار ۰/۸۵	۴	(۱) ۱ (۲) ۲ (۳) ۳ (۴) ۴	۱, ۲	۱, ۲	۱, ۲	۱, ۲
چند مورد از مطالب زیر درست است؟ تجربی ۹۵ • افزایش دما سبب پرنگ شدن مخلوط به حالت تعادل گازهای NO ₂ و N ₂ O ₄ می شود. • کاهش دما، سبب کوچک تر شدن ثابت تعادل گازی: $\text{O}_2(\text{g}) + 2\text{SO}_2(\text{g}) \rightleftharpoons 2\text{SO}_3(\text{g})$, می شود. • کاهش حجم ظرف سبب جابه جا شدن تعادل: $\text{CaCO}_3(\text{s}) \rightarrow \text{CaO}(\text{s}) + \text{CO}_2(\text{g})$. در جهت رفت می شود. • افزایش فشار تعادل: $\text{Co}^{2+}(\text{aq}) + \text{Cl}^{-}(\text{aq}) \rightleftharpoons \text{CoCl}_4^{2-}(\text{aq}) + \text{H}_2\text{O}(\text{l})$, را در جهت رفت پیش می برد.	۵	(۱) ۱ (۲) ۲ (۳) ۳ (۴) ۴	۱, ۲	۱, ۲	۱, ۲	۱, ۲
واکنش در حال تعادل کدام دو ماده با یک دیگر در ظرف A, پس از باز شدن شیر میان دو ظرف (در دما و فشار اتفاق) در جهت رفت پیشرفت می کند؟ تجربی خارج کشور ۹۵ ۱) گاز هیدروژن سولفید و ید جامد ۲) اتانول مایع و استیک اسید مایع ۳) گازهای گوگرد دی اکسید و اکسیژن ۴) گازهای نیتروژن مونواکسید و اکسیژن	۶	(۱) ۱ (۲) ۲ (۳) ۳ (۴) ۴	۱, ۲	۱, ۲	۱, ۲	۱, ۲

<p>اگر در یک ظرف دو لیتری با پیستون متحرک، در دمای معین مقداری PCl_5 گرمای داده شود، پس از برقراری تعادل:</p> $\text{PCl}_5(g) \rightleftharpoons \text{PCl}_3(g) + \text{Cl}_2(g), k = 1 \text{ mol.L}^{-1}$ <p>جهت جابجا می شود؟ ریاضی ۹۴</p> <p>(۱) رفت (۲) رفت (۳) برگشت (۴) برگشت</p> <p>در یک ظرف استوانه ای با پیستون روان با حجم ۳ لیتر، سه مول از هر یک از گازهای شرکت کننده در واکنش زیر در حال تعادل اند.</p> $\text{COCl}_2(g) \rightleftharpoons \text{CO}(g) + \text{Cl}_2(g)$ <p>اگر حجم ظرف در دمای ثابت، به یک لیتر کاهش یابد، غلظت تعادلی COCl_2، چند مول بر لیتر است؟ ریاضی خارج کشور ۹۴</p> <p>(۱) ۴ (۲) ۳ (۳) ۲/۵ (۴) ۱/۵</p>	<p>۷</p>
<p>اگر روند تغییر ثابت تعادل (K) نسبت به دما، در واکنش تعادلی $2\text{AB}_3(g) \rightleftharpoons \text{A}_2(g) + 3\text{B}_2(g)$ به صورت نمودار روبرو باشد، کدام گزینه در باره این واکنش درست است؟ تجربی خارج کشور ۹۲</p> <p>(۱) با کاهش آنتالپی همراه است.</p> <p>(۲) انرژی فعال سازی آن در جهت برگشت بیشتر است.</p> <p>(۳) با افزایش دما، مقدار A_2 کاهش می یابد.</p> <p>(۴) در جهت برگشت گرماده است.</p>	<p>۸</p>
<p>K</p> <p>دما</p> <p>تعادل شیمیایی: $\text{AB}(g) \rightleftharpoons \text{A}(g) + \text{B}(g)$, در ظرف سربسته ۱۰ لیتری در دمای اتفاق برقرار است. کدام گزینه در باره آن درست است؟</p> <p>(۱) با کاهش فشار، سرعت واکنش رفت نسبت به سرعت واکنش برگشت افزایش می یابد.</p> <p>(۲) با کاهش حجم ظرف به ۵ لیتر، ثابت تعادل نصف می شود.</p> <p>(۳) برای این تعادل، ΔH عددی منفی است.</p> <p>(۴) اگر با افزایش دما، مقدار B افزایش یابد، واکنش رفت گرماده است. ریاضی ۹۱</p>	<p>۹</p>
<p>کدام دو واکنش تعادلی، بر اثر افزایش دما در جهت رفت و بر اثر افزایش فشار، در جهت برگشت جایه جا می شوند؟</p> <p>$2\text{NO}_2(g) \rightleftharpoons \text{N}_2\text{O}_4(g) \quad \Delta H < 0$</p> <p>$\text{CaCO}_3(s) \rightleftharpoons \text{CaO}(s) + \text{CO}_2(g) \quad \Delta H > 0$</p> <p>$\text{H}_2(g) + \text{Cl}_2(g) \rightleftharpoons 2\text{HCl}(g) \quad \Delta H < 0$</p> <p>$2\text{NOCl}(g) \rightleftharpoons 2\text{NO}(g) + \text{Cl}_2(g) \quad \Delta H > 0$</p> <p>(۱) فقط (ب) (۲) فقط (پ) (۳) (آ) و (پ) (۴) (ب) و (ت)</p>	<p>۱۰</p>
<p>با توجه به شکل روبرو و ثابت در نظر گرفتن دما، کدام مطلب نادرست است؟ ریاضی ۹۰</p> <p>با توجه به شکل روبرو و ثابت در نظر گرفتن دما، کدام مطلب نادرست است؟ ریاضی ۹۰</p> <p>(۱) مقدار ثابت تعادل در حالت (۱) برابر $282/2$ است.</p> <p>(۲) کاهش حجم سبب جابجا شدن تعادل در جهت رفت شده است.</p> <p>(۳) با کاهش حجم ظرف، غلظت اکسیژن $4/3$ برابر شده است.</p> <p>(۴) غلظت $\text{SO}_3(g)$ بر اثر افزایش فشار $12/2$ برابر شده است.</p>	<p>۱۱</p>
<p>تعادل (۱)</p> <p>تعادل (۲)</p>	<p>۱۲</p>

کدام مطلب در باره واکنش به حالت تعادل زیر، در ظرف سربسته نادرست است؟ تجربی ۹۰

۱۳

۱) یک واکنش تعادلی ناهمگن سه فازی است.

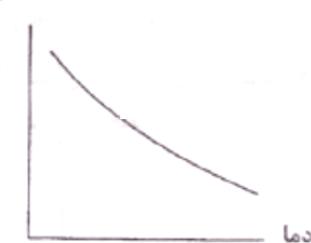
۲) خارج کردن مقداری سدیم کربنات از سامانه، تعادل را به سمت چپ جابجا می کند.

۳) با خارج کردن مقداری از بخار آب از سامانه، از جرم مواد جامد کاسته می شود.

۴) رابطه ثابت تعادل این واکنش به صورت $K = [\text{CO}_2][\text{H}_2\text{O}]$ است.

۱۴

اگر روند نمودار تغییر مقدار ثابت تعادل نسبت به دما در یک واکنش به صورت شکل زیر باشد، کدام مطلب نادرست است؟

۱) واکنش گرماده است.

۲) در مقدار ثابت تعادل $K = a \times 10^b$ ، b عددی بزرگ است.

۳) برای این واکنش: $(\text{برگشت}) < (\text{رفت})$

۴) مجموع انرژی های پیوندی واکنش دهنده ها نسبت به

۸۸ تجربی فراورده ها کمتر است.

با توجه به داده های جدول رو برو، که به واکنش تعادلی گازی: $2\text{A}(g) + \text{B}(g) \rightleftharpoons 2\text{C}(g)$ ، در سه دمای مختلف مربوط است، کدام مطلب درست است؟ ریاضی ۸۷

$K (\text{mol}^{-1}\text{L})$	دما (°C)
4×10^{24}	۲۵
$3/5 \times 10^{10}$	۲۲۷
3×10^4	۴۲۷

۱۵

۱) با کاهش دما، واکنش در جهت برگشت جابجا می شود.

۲) واکنشی گرماده و با افزایش آنتالپی همراه است.

۳) مقدار [C] از مقدار $\text{[A]} + \text{[B]}$ در این واکنش بسیار بیشتر است.

۴) واکنش در جهت برگشت گرماده است.

با توجه به واکنش تعادلی: $2\text{NO}_2(g) \rightleftharpoons \text{N}_2\text{O}_4(g)$ ، که در دو ظرف I (درون آب گرم) و II (درون آب یخ) مطابق شکل رو برو برقرار است و با مشاهده تفاوت شدت رنگ مخلوط گازی در دو ظرف، کدام مطلب نادرست است؟ تجربی ۸۷

۱) واکنش در جهت رفت گرماده است.

۲) شمار مولکول های NO_2 در ظرف II کمتر است.

۳) واکنش در جهت رفت، با افزایش سطح انرژی همراه است.

۴) نسبت شمار مول های گاز NO_2 به گاز N_2O_4 ، در ظرف I بیشتر است.

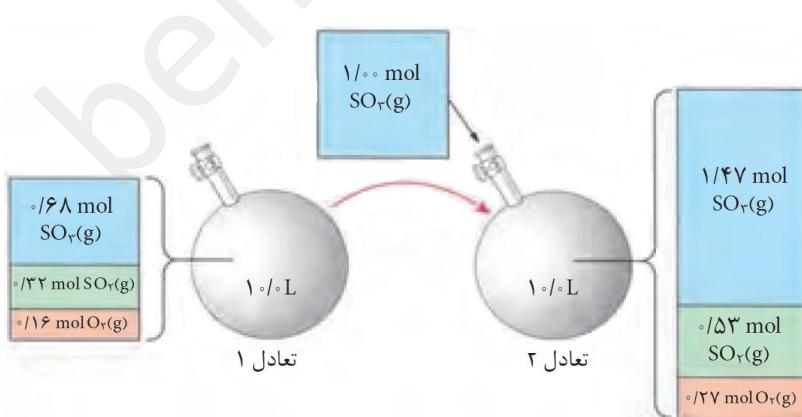
۱۶

با توجه به شکل رو برو که به واکنش تعادلی

گازی: $2\text{SO}_3(g) \rightleftharpoons 2\text{SO}_2(g) + \text{O}_2(g)$ ، در

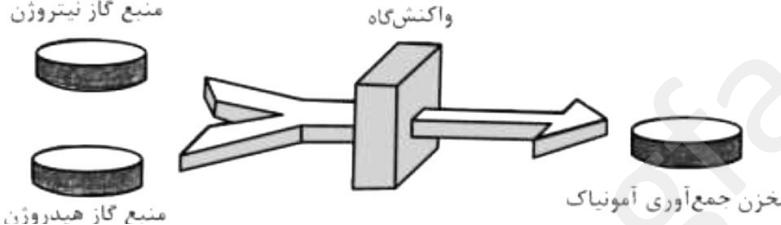
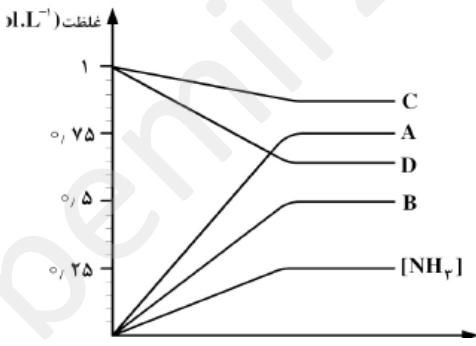
یک ظرف سربسته 10 لیتری مربوط است،

کدام عبارت درست است؟ تجربی ۸۶

۱۷

<p>۱۸</p> <p>اگر در واکنش تعادلی گازی: $\Delta H < 0$ دما را افزایش دهیم، تعادل در جهت ..... جابجا می شود و ثابت تعادل ..... تجربی ۸۵</p> <p>(۱) برگشت - کوچک تر می شود.</p> <p>(۲) رفت - بزرگ تر می شود.</p> <p>(۳) برگشت - بدون تغییر می ماند.</p>	<p>(۱) ثابت تعادل برابر با $L^{-2} \times 10^{1/6}$ است.</p> <p>(۲) مقدار $SO_2(g)$ در تعادل جدید برابر $1/26 mol \cdot L^{-1}$ است.</p> <p>(۳) با افزایش یافتن غلظت $SO_2(g)$ واکنش در جهت برگشت جابجا و ثابت تعادل کوچک تر می شود.</p> <p>(۴) با افزایش غلظت $SO_2(g)$ و برقراری تعادل جدید، نسبت غلظت مولی واکنش دهنده ها، ثابت باقی می ماند.</p>
<p>۱۹</p> <p>با توجه به واکنش تعادلی: $N_2O_4(g) \rightleftharpoons 2NO_2(g) \quad \Delta H = -92 KJ$، افزایش دما سبب کدام تغییر در آن می شود؟</p>	<p>(۱) جابجا شدن تعادل در جهت تولید آمونیاک بیشتر ریاضی ۸۴</p> <p>(۲) افزایش سرعت واکنش در جهت رفت و کاهش آن در جهت برگشت</p> <p>(۳) کاهش سرعت واکنش رفت و برگشت</p> <p>(۴) جابجا شدن تعادل در جهت برگشت</p>
<p>۲۰</p> <p>کدام عمل در جابجا کردن تعادل: $BaCO_3(s) \rightleftharpoons BaO(s) + CO_2(g)$, بی تاثیر است؟</p>	<p>(۱) بالا بردن دما</p> <p>(۲) به کار بردن کاتالیزگر</p> <p>(۳) کاهش دادن فشار</p> <p>(۴) وارد کردن کربن دی اکسید</p>
<p>۲۱</p> <p>با افزایش دمای سیستم گازی به حالت تعادل: $na \rightleftharpoons an$, $\Delta H < 0$ موارد زیر به جز گزینه ..... روی می دهد؟</p>	<p>(۱) افزایش میزان بی نظمی</p> <p>(۲) پیشرفت واکنش در جهت مستقیم</p> <p>(۳) کاهش غلظت a_n</p> <p>(۴) کاهش مقدار ثابت تعادل</p>
<p>۲۲</p> <p>با وارد کردن مقداری گاز اکسیژن در سیستم تعادلی گازی: $2NO + O_2 \rightleftharpoons 2NO_2 \rightleftharpoons N_2O_4$ به ترتیب چه می شود؟</p>	<p>(۱) زیاد - کم</p> <p>(۲) کم - زیاد</p> <p>(۳) کم - کم</p> <p>(۴) زیاد - زیاد</p>
<p>۲۳</p> <p>وارد کردن مقدار زیادی هوای سرد در سیستم تعادلی گازی: $2NO + O_2 \rightleftharpoons 2NO_2 + Q$, موجب کدام تغییر می شود؟</p>	<p>(۱) افزایش مقدار NO</p> <p>(۲) افزایش مقدار NO_2</p> <p>(۳) کاهش فشار کل در سیستم</p> <p>(۴) کاهش مقدار ثابت تعادل</p>
<p>۲۴</p> <p>در سیستم تعادلی: $Q + O_2(g) \rightleftharpoons 2SO_3(g)$, کدام تغییر زیر باعث جابجائی تعادل در جهت تشکیل SO_3 می شود؟</p>	<p>(۱) افزایش دما</p> <p>(۲) افزودن کاتالیزگر مناسب</p> <p>(۳) به هم زدن محلول در حال تعادل</p> <p>(۴) افزایش فشار</p>
<p>۲۵</p> <p>تغییر فشار بر کدام سیستم در حال تعادل زیر اثر ندارد؟</p>	<p>(۱) $MgCO_3(s) \rightarrow MgO(s) + CO_2(g)$</p> <p>(۲) $2NaHCO_3(s) \xrightarrow{\Delta} Na_2CO_3(s) + CO_2(g) + H_2O(g)$</p> <p>(۳) $Na_2CO_3(s) + SO_2(g) \rightarrow Na_2SO_3(s) + CO_2(g)$</p> <p>(۴) $N_2(g) + 2H_2(g) \rightarrow 2NH_3(g)$</p>
<p>۲۶</p> <p>تعادل: $A(g) + B(g) \rightleftharpoons AB(g)$ در یک ظرف در بسته ۱۰ لیتری در دمای ثابت برقرار است. مقدار هر یک از مواد A, B و AB در تعادل ۰/۵ مول است. اگر حجم ظرف محتوی مواد در حال تعادل در دمای ثابت به یک لیتر کاهش یابد، تعداد مول های AB در تعادل جدید چقدر خواهد بود؟</p>	<p>(۱) ۰/۵</p> <p>(۲) ۰/۸</p> <p>(۳) ۰/۹۵</p> <p>(۴) ۰/۹</p>

پاسخ نامه																														
۱۷	۱۶	۱۵	۱۴	۱۳	۱۲	۱۱	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱														
۴	۴	۴	۲	۲	۳	۴	۱	۴	۱	۴	۱	۱	۲	۱	۲	۲														
								۲۶	۲۵	۲۴	۲۳	۲۲	۲۱	۲۰	۱۹	۱۸														
								۲	۴	۲	۲	۳	۲	۲	۴	۱														
فرایند هابر برای تهیه آمونیاک																														
با توجه به شکل داده شده، چند مورد از مطالب زیر درست است؟																														
 <p>• تلاش های موفق برای انجام این واکنش، به اهدای جایزه نوبل شیمی ختم شد.</p> <p>• این واکنش به گونه کامل پیشرفت ندارد و در دمای معین به حالت تعادل می رسد.</p> <p>• اگر $\frac{1}{5}$ مول آمونیاک تولید شود، $\frac{4}{5}$ مول هیدروژن و 3 مول نیتروژن مصرف می شود.</p> <p>• با افزایش پیوسته فشار و دما در واکنش گاه، می توان بازده درصدی واکنش را افزایش داد.</p>																														
۱	۱)	۲)	۳)	۴)																										
در فرایند هابر، با افزایش دما، مقدار K و سرعت واکنش، به ترتیب از راست به چپ، دست خوش کدام تغییر می شوند؟ تجربی ۹۴																														
<p>(۱) کاهش، افزایش</p> <p>(۲) افزایش، افزایش</p> <p>(۳) کاهش، افزایش</p> <p>(۴) افزایش، کاهش</p>																														
اگر نمودار زیر، نشان دهنده تغییر غلظت آمونیاک در فرایند هابر باشد که در یک ظرف ۱۰ لیتری و با ۱۰ مول از هر یک از واکنش گرهای آغاز شده است، کدام نمودار به تغییر غلظت هیدروژن مربوط است؟ تجربی ۹۳																														
 <p>A (۱)</p> <p>B (۲)</p> <p>C (۳)</p> <p>D (۴)</p>																														
کدام مطلب توصیفی نادرست از فرایند هابر است؟ ریاضی ۹۲																														
<p>(۱) از V_{205} به عنوان کاتالیزگر مناسب استفاده می شود.</p> <p>(۲) با وجود گرماده بودن واکنش، تا آنجا که ممکن است در فشار و دمای بالا انجام می گیرد.</p> <p>(۳) از ویژگی های اصلی آن خارج کردن فراورده واکنش بر اثر مایع کردن، از سامانه واکنش است.</p> <p>(۴) روش صنعتی برای ساختن آمونیاک از واکنش مستقیم گازهای نیتروژن و هیدروژن است.</p>																														
۱۰																														

با توجه به داده های جدول زیر، که به تعادل گازی: $N_2 + 3H_2(g) \rightleftharpoons 2NH_3(g)$ ، مربوط است، کدام مطلب درست است؟

درصد مولی NH_3 در مخلوط				(mol ⁻¹ .L ⁻¹)	K	°C
atm	100 atm	10 atm	atm			
1000						
98	82	51	650	209		
80	25	4	0/5	467		
13	5	0/5	0/014	758		

- ۱) مجموع انرژی پیوندی فراورده ها از مجموع انرژی پیوندی واکنش دهنده ها بیشتر است. ریاضی ۸۹
 ۲) سطح انرژی پیچیده فعال، به سطح انرژی فراورده نزدیکتر و ΔH واکنش مثبت است.
 ۳) در دمای ثابت، با افزایش فشار، ثابت تعادل و درصد مولی آمونیاک افزایش می یابد.
 ۴) در فشار ثابت، با افزایش دما، ثابت تعادل و درصد مولی آمونیاک به یک نسبت کاهش می یابد.

۵	۱) فرایند هابر، گرما ..... است و کاهش دما، سبب می شود که واکنش در جهت تولید آمونیاک ..... جابجا شود. اما سبب سرعت واکنش های رفت و برگشت می شود. به همین دلیل، این واکنش را در دماهای ..... انجام می دهنند. تجربی ۸۶ ۲) ۵- بیشتر - کاهش - بالاتر ۳) گیر - بیشتر - کاهش - بالاتر
---	--

۶	۱) با توجه به واکنش تعادلی گازی: $N_2(g) + 3H_2(g) \rightleftharpoons 2NH_3(g)$ ، $\Delta H = -92 \text{ kJ}$ در تعادل، بر اثر ..... در جهت رفت، با ..... در جهت برگشت و با انتقال به ظرف ..... در دمای ثابت، در جهت رفت پیشرفت می کند. ریاضی ۸۵ ۲) کاهش دما - حذف مقداری گاز نیتروژن - کوچکتر ۳) افزایش دما - حذف مقداری گاز آمونیاک - بزرگتر ۴) افزایش دما - افزایش مقداری گاز نیتروژن - کوچکتر
---	--

۷	۱) پاسخ نامه																																
	<table border="1"> <tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td>۷</td><td>۶</td><td>۵</td><td>۴</td><td>۳</td><td>۲</td><td>۱</td></tr> <tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td>۱</td><td>۱</td><td>۱</td><td>۱</td><td>۴</td><td>۳</td><td>۲</td></tr> </table>										۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱										۱	۱	۱	۱	۴	۳	۲
									۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱																		
									۱	۱	۱	۱	۴	۳	۲																		

۸	تعادل اسید و باز و اصل لوشاتلیه
---	---------------------------------

۱	وقتی چند قطره HCl به واکنش: $HF + H_2O \rightleftharpoons H_3O^+ + F^-$ ، اضافه شود، چه تغییری در تعادل ایجاد می شود؟ ۱) هیچ تغییری در یونش HF ایجاد نمی شود. ۲) میزان یونش HF افزایش می یابد. ۳) میزان یونش HF کاهش می یابد.
---	--

۲	در واکنش مقابله با افزودن چند قطره NaOH چه تغییری مشاهده می شود. $HNO_2 + H_2O \rightleftharpoons H_3O^+ + NO_2^-$ ۱) هیچ تغییری در میزان یونش HNO_2 ایجاد نمی شود. ۲) میزان یونش HNO_2 بیشتر می شود. ۳) میزان یونش HNO_2 کاهش می یابد.
---	---

۳	با افزودن چند قطره محلول NaOBr به واکنش زیر چه تغییری مشاهده می شود? $HOBr + H_2O \rightleftharpoons H_3O^+ + OBr^-$ ۱) هیچ تغییری در میزان یونش HOBr ایجاد نمی شود. ۲) میزان یونش HOBr بیشتر می شود. ۳) میزان یونش HOBr کاهش می یابد.
---	--

۸	<p>کدام عبارت درست نیست؟ ریاضی ۹۲</p> <p>۱) الکترون های حاصل از اکسایش کامل یک مول متانال می تواند دو مول از Cu^{2+} را به طور کامل کاهش دهد.</p> <p>۲) ۱- بوتانول و ۲- بوتانول می توانند در اثر اکسایش به ترکیبی با فرمول C_4H_8O مبدل شوند.</p> <p>۳) پروپانون (استون) نمونه ای از کتون ها است که از اکسایش ۱- پروپانول به دست می آید.</p> <p>۴) در سوختن کامل متان، تغییر عدد اکسایش کربن برابر ۸ واحد است.</p>																																		
۹	<p>کدام عبارت درست است؟ ریاضی خارج کشور ۹۱</p> <p>۱) هر مولکول اکسیژن می تواند با جذب دو یا چهار الکترون کاهش یابد.</p> <p>۲) عدد اکسایش کربن در فرمالدهید از همه آلدہیدها کم تر و برابر 1^+ است.</p> <p>۳) ۲- متیل ۲- پروپانول در اثر اکسایش به پروپانون یا استون مبدل می شود.</p> <p>۴) پتانسیل SHE در $25^\circ C$ برابر صفر است و با افزایش دما افزایش می یابد.</p>																																		
۱۰	<p>آلدہیدها بر اثر اکسایش به ..... تبدیل می شوند و در این فرآیند گروه عاملی ..... مولکول آنها به گره عاملی ..... تبدیل می شود.</p> <p>(۱) الکل - $OH - CHO$</p> <p>(۲) الکل - $CO - OH$</p> <p>(۳) کربوکسیلیک اسید - $CO - COOH$</p> <p>(۴) کربوکسیلیک اسید - $COOH - CHO$</p> <p>تجربی ۸۷</p>																																		
پاسخ نامه	<table border="1" style="width: 100%; text-align: center;"> <tr> <td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td>۱۰</td><td>۹</td><td>۸</td><td>۷</td><td>۶</td><td>۵</td><td>۴</td><td>۳</td><td>۲</td><td>۱</td> </tr> <tr> <td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td>۴</td><td>۱</td><td>۳</td><td>۲</td><td>۲</td><td>۴</td><td>۳</td><td>۲</td><td>۲</td><td>۱</td> </tr> </table>								۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱								۴	۱	۳	۲	۲	۴	۳	۲	۲	۱
							۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱																			
							۴	۱	۳	۲	۲	۴	۳	۲	۲	۱																			